

Dětský domov a Školní jídelna Prostějov

Školní vzdělávací program

V Prostějově 2.1.2015

Školní vzdělávací program pro dětský domov

Dětský domov a Školní jídelna Prostějov, Lidická 86, 796 01 Prostějov

Dětský domov je školské zařízení pro výkon ústavní výchovy. Jeho činnost se řídí především zákonem o rodině, zákonem o ústavní výchově, školským zákonem, zákonem o pedagogických pracovnících a zákonem o sociálních službách. Základní právní normy:

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Vyhláška č. 383/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

Zákon č. 373/2006 Sb., úplné znění zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí v platném znění

Zákon 108/2006 Sb. o sociálních službách

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině ve znění změn

Zákon č. 250/2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Charakteristika zařízení

Dětský domov a Školní jídelna Prostějov byly založeny v roce 1953 se sídlem na zámku v Čechách pod Kosířem (průběžně pod jinými názvy). Období do roku 1988 bylo charakteristické vzděláváním a výchovou dětí s menším či středním mentálním postižením, umístěných na internátě. Od začátku 90. let minulého století nastoupil trend péče o děti s větším mentálním postižením a s kombinovanými vadami. V posledních letech odeznívá potřeba vzdělávat těžce postižené děti s ÚV v dětských domovech, protože při ÚSP (nyní domovech pro dospělé) vznikly školní třídy. Naopak pro vývoj dítěte velmi prospěšný krok - umísťovat sourozenecké skupiny do jednoho zařízení - přispěl k tomu, že v DD Prostějov v současné době vychováváme děti nejen s mentálním handicapem.

Charakteristika školního vzdělávacího programu

Je dána potřebou každého jedince – mít ve společnosti určité místo, být sám sobě a svým nejbližším užitečný. Děti se ocitly v dětském domově ne vlastní vinou – vždy je na prvním místě selhání rodiny, ať už nezáměr rodičů, nízká sociální úroveň rodiny, patologie předků (týrání, poškozování, zřeknutí se vlastních dětí) nebo okolnosti spjaté s rodinnou tragédií. Postavení dětí, kterým byla nařízena ústavní výchova, není jednoduché. Z našich zkušeností můžeme uvést dva zásadní postoje dětí:

- umístění v domově prožívají jako pozitivní změnu ve svém životě, váží si veškerého zabezpečení a pracují na svém osobním růstu. Do života odcházejí kvalifikovaní, s představou nového modelu rodiny.
- se situací se neztotožní, trápí sebe i ostatní, idealizují si vlastní nefunkční rodinu. Nemají zájem připravit se na svůj budoucí samostatný život – vracejí se v období plnoletosti „domů“ a žijí stejným způsobem jako jejich příbuzní, kteří se o ně neuměli postarat.

Být soběstačný, uživit sebe i svoji rodinu, jsou úkoly náročné – metodicky, pedagogicky i časově. Obecně konstatujeme, že rozvoj jedince, jeho fyzických, psychických i sociálních kvalit je proces, pro něž je charakteristické vzájemné pronikání, integrování, paralyzování vlivů dědičnosti, prostředí a výchovy.

Přitom v praktickém působení na vychovávaného je důležité znát jeho dosaženou úroveň, umět posoudit vlastní výchovné možnosti, důležitost pedagogických cílů, které je nutné podle úspěšnosti naší práce korigovat, doplňovat = pracovat s nimi. Je potřebné vědět, o co dítě usiluje, jaké jsou jeho cíle, pohnutky, touhy a přání, jaký má vztah k sobě samému, k životním hodnotám. Jak ono samo hodnotí svou minulost, jaké má projevy citů, jaká nálada u něho převládá. Vychovatel musí být informován o sociálních kontaktech dítěte k dětem, k dospělým, musí znát jeho vlastnosti, pracovní dovednosti a návyky. Je nutné odhalit zájmovou sféru dítěte, povahové klady a zápory, úroveň hygienických a dalších návyků a postojů. K tomu nám pomáhá IPRO (individuální program rozvoje osobnosti).

Výběr výchovných a socializačních činností je bohatý, nejdůležitější jsou:

1. **Sebeobslužné činnosti** – zaměřují se na vedení dětí k samostatnosti v péči o vlastní osobu a osobní majetek. Jejich podstata spočívá v pěstování hygienických návyků, návyků kulturního chování a jednání s lidmi. Vytváření a upevňování sebeobslužných návyků je jednou z podmínek a zároveň první fází při formování mravních vlastností. Proces formování sebeobslužných návyků se řídí zákonitostmi učení, především učení senzomotorického a sociálního. V řadě případů jde o získávání návyků, které mnoha dětem chybí.
2. **Pracovně – technické činnosti** napomáhají k systematickému zdokonalování manuálních dovedností, obohacování vědomostí o technické poznatky a jejich aplikaci v praxi. Tyto činnosti přispívají k profesní orientaci dětí a připravují je na úkoly, které je v dospělosti čekají.
3. **Činnosti všeobecně poznávací** – s využitím aktuální problematiky, s návazností na školní přípravu a závislostí na všeobecném přehledu výchovného pracovníka.
4. **Činnosti další** – inklinující k přírodě, estetickému vidění a citění, sportu, turistice atd.

Aktivita pracovníků dětského domova v návaznosti k přímé výchovné činnosti, které zkvalitňují výchovu dětí v DD Prostějov:

Každoročně nabízejí vychovatelé v rámci dobrovolné činnosti v pracovní dobu i ve svém osobním volnu řadu zájmových kroužků. Tyto kroužky se zaměřují na sportovní, uměleckou, turistickou, pracovní a pedagogickou oblast. Rozšiřují dětem nabídku standartní péče v dětském domově. Tato nabídka je hojně využívána a má mezi dětmi velký ohlas.

Všichni pedagogičtí pracovníci se přímo účastní výchovy a vedení dětí v pracích, souvisejících s hospodárným podílem na vedení „vlastní domácnosti“, včetně udržování a oprav svěřených vnitřních a vnějších prostor a vybavení. Jako přípravu na budoucí život jsme zavedli nedělní stravování dětí, uskutečňované pod vedením vychovatelů samotnými dětmi. Děti se v rámci těchto prací učí plánovat stravu, provádějí nákup, samotné vaření i úklid po této činnosti. V přípravě na budoucí život mají tyto činnosti nezastupitelné místo.

ŠVP je zaměřen především na dosažení cílů:

- 1. Zdravý rozvoj osobnosti**
- 2. Sociální dovednosti**
- 3. Příprava pro život a profesní orientace**
- 4. Enviromentální výchova**
- 5. Komunikativnost**
- 6. Vztah k majetku**

1. Zdravý rozvoj osobnosti

Pochopit co je dobré a co zlé. Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí mají často zkreslenou představu o prospěchu vlastním a potřebách (prospěchu) ostatních. Cílem je naučit je žít tak, aby neškodily okolí, vážily si dobra konaného pro druhé a uvědomovaly si uspokojení z dobrých skutků:

- rozvíjet u dětí zdravé sebevědomí, uvědomění si hodnoty vlastních schopností, zprostředkovat zážitek úspěchu
- vést k realistickému sebehodnocení vlastních možností a schopností, uplatnit je spolu se získanými dovednostmi
- rozeznat dobře provedenou práci od špatně provedené, mít odpovědnost za svou práci a výsledky
- rozvíjet sebeovládání ve vypjatých situacích, naučit děti odpovědnosti za důsledky svého chování
- posilovat úsilí o získání a udržování fyzické kondice přiměřenou tělesnou aktivitou a sportem, dbát na správnou výživu, cvičení, duševní hygienu a vhodný životní styl.

2. Sociální dovednosti

Naučit děti vcítit se do pocitů jiných, rozvíjet získanou empatii, vést k vzájemné spolupráci, úctě, toleranci. Respektovat jiné kultury, národnosti a jejich duchovní hodnoty, učit je žít společně s druhými lidmi, bez konfliktů:

- naučit je rozlišovat projevy rasismu, vysvětlit co je to rasismus a xenofobie a v čem spočívá nebezpečí
- naučit je radovat se z úspěchů jiných lidí
- učit děti, co jsou to autority a respektu k autoritám
- orientovat se ve společnosti a společenských vztazích
- vést děti k dodržování zásad slušného chování, pravidel chování ve škole i mimo ni, respektování společenských norem a řádů
- naučit naplňovat své povinnosti a být schopen uplatnit svá práva s ohledem na práva druhých
- být připraven odolávat zátěži v běžném životě a naučit se nést neúspěchy ve škole i v osobním životě
- hledat ve všem negativním začátek pozitivního

3. Příprava pro život po opuštění zařízení a profesní orientace

Získávání sociální gramotnosti, v běžném životě si děti osvojí návyky a formy chování v různých životních situacích:

- orientace ve veřejných institucích, vyplňování důležitých formulářů, orientace na úřadech, pomoc internetu při vyhledávání pracovních příležitostí
- cíleně protlačovat do popředí pracovní činnosti, vytvářet pracovní návyky
- naučit děti základní dovednosti a zručnosti v domácích, řemeslných, chovatelských a pěstitelských pracích a cíleně je u nich rozvíjet
- směřovat zájem dětí k nabídce povolání podle jejich schopností
- vysvětlit společenskou potřebnost méně atraktivních zaměstnání, vysvětlit rozdíl ve finančním ohodnocení práce kvalifikované a nekvalifikované – motivace k vyučení
- systémem brigád umožnit dětem praktické vyzkoušení některých profesí, vést je k zájmu po vlastním odborném růstu, profesionalizaci a vytváření hodnot
- rozvíjet finanční gramotnost dětí ve vztahu k budoucímu životu

4. Enviromentální výchova

Vytvořit v dětech pocit, že jejich aktivita může pomoci celosvětovým problémům v oblasti ochrany životního prostředí:

- vychovávat děti v souladu s okolím
- učit je co je to příroda a jak je možné jí neublížovat
- poukázat na hodnotu života a to nejen lidského
- učit je úctě ke všemu živému
- pěstovat vědomí závislosti lidského života na přírodních zdrojích
- poukázat na nešvary v okolí, které přírodě ublížily, naučit je aktivně vyhledávat prohřešky proti přírodě, ke kterým dochází
- poskytnout výchovu k úctě k přírodě v okolí do kontextu se světovými problémy

5. Komunikativnost

Naučit děti vyjádřit své pocity, přání a nebát se vyjádřit i negativní postoje:

- naučit je, že slovo je základní výrazový prostředek k uspokojení mé potřeby
- naučit je žádat a děkovat
- posílit děti v umění porozumět jednoduchým sdělením v mluvené i psané formě
- naučit je naslouchat druhým, uvědomit si základy společenské konverzace a pravidla rozhovoru, potlačit negativní jevy komunikace jako je překřikování, nejasná výslovnost a formulace, zlost a potlačování vlastních potřeb na úkor druhých
- naučit je jasně formulovat, dát hlasu intonaci
- číst s porozuměním, reprodukovat čtený text
- reprodukovat slovně prožitky získané pomocí dalších smyslových orgánů
- naučit je získávat a předávat informace pozorováním, čtením, psaním, nasloucháním a dalšími výrazovými prostředky – mimikou, tancem
- aktivně učit děti využívání informačních a komunikačních technologií – rozhlas, tisk, televize, internet, email, Skype, ICQ a jiné

6.Vztah k majetku

Naučit děti, že všechno má svoji cenu a pokud zničím veřejný majetek, v důsledku za ni budu zodpovídat:

- nic není zadarmo
- mít úctu k materiálním hodnotám
- nelpět zbytečně na materiálních hodnotách na úkor vzdělání, poznávání, mezilidských vztahů
- být si vědom hodnoty výsledků práce své na druhé
- umět pečovat o vlastní majetek, ale nepřivlastňovat si majetek druhých

Obsah výchovně-vzdělávací práce, klíčové kompetence

Veškerá výchovně- vzdělávací práce v dětském domově má dětem pomoci postupně utvářet, rozvíjet a upevňovat klíčové kompetence a poskytnout orientaci na situace blízké praktickému životu. Po ukončení pobytu v DD by měli mít děti osvojeny tyto kompetence. (v závorce jsou uvedeny metody a způsoby, používané při osvojování kompetencí).

1.Kompetence rozvíjet zdravou osobnost

děti mají zdravé sebevědomí, uvědomí si hodnoty vlastních schopností (stále výchovné prostředí, důvěra, rozvoj víry ve vlastní schopnosti)

umí realisticky hodnotit vlastní schopnosti a možnosti (pevné a stálé vedení, korigování nevhodného chování, prostředí důvěry)

mají zodpovědnost za svou práci (kladný příklad, vedení k zodpovědnosti)

umí se sebeovládat, jsou zodpovědní za své jednání, umí nést důsledky svého jednání (skupinová sezení, příklad, korigování chování, sebehodnocení dětí, komunitní kruhy, společná sezení)

vědí a znají, jak udržovat dobrou fyzickou kondici, dbají na správnou výživu, dušení hygienu a vhodný životní styl (sportovní a volnočasové aktivity, besedy s odborníky, osobní příklad, přiměřený aktivní pohyb, relaxace, zájmová činnost)

orientují se v problematice návykových látek, jejich nebezpečí, umí je odmítat včetně nebezpečí informačních technologií (pravidelné přednášky s odborníky, besedy, příklady)

2.Interpersonální a sociální kompetence

- děti umí rozlišovat projevy rasismu, xenofobie, vysvětlit v čem spočívá jejich nebezpečí (přednášky, besedy, vytváření zdravého prostředí s tolerancí a bez předsudků, interkulturní výchova, poznání historie jiných etnik, muzea, semináře)

naučí se radovat z úspěchu svých i jiných (sebereflexe, uznání hodnoty druhých lidí, pěstování sebedůvěry)

umí respektovat authority (pevné vedení se stanovením hranic, ale přátelské příjemné prostředí, kladný příklad)

orientují se ve společnosti, mezilidských a společenských vztazích (stále výchovné prostředí, lidé jsou typičtí, důvěra, víra ve vlastní schopnosti)

- dodržují zásady slušného chování (osobní příklad, korigování chování, besedy, komunitní kruhy, kroužky společenského chování, taneční)

umí plnit si své povinnosti a jsou schopni uplatnit svá práva (pěstování sebedůvěry, ctižádosti něco dokázat, uplatnit, žít podle zažitých norem)

jsou připraveni odolávat zátěži a umí nést neúspěchy ve škole i v osobním životě (pěstování psychické odolnosti, i neúspěch posune dále, relaxační metody, odreagování přijatelnými formami, pěstování zdravého sebevědomí)

3. Kompetence k pracovnímu uplatnění a samostatnému životu

orientují se ve veřejných institucích, vyplňování formulářů, orientace na úřadech (v rámci domácí přípravy, besedy, Projekty ESF, modelové situace)

naučí se základním dovednostem a zručnosti v domácích, řemeslných, chovatelských, pěstitelských pracích (manuální zručnost při domácích pracích, úklidy, práce na zahradě, vaření, praní apod.)

zvolí si povolání podle jejich schopností, ve zvoleném oboru vytrvají, umí překonat případné překážky při přípravě na povolání (rozvoj víry ve vlastní schopnosti, reálné posouzení svých schopností, spolupráce se školou, sledování trhu práce)

budou znát společenskou potřebnost méně atraktivních zaměstnání, rozdíl mezi finančním ohodnocením kvalifikované a nekvalifikované práce – budou motivované ke studiu (besedy s pracovníky různých profesí, bývalými klienty DD, návštěvy úřadů, vysvětlování potřebnosti a užitečnosti každé práce)

budou schopni získat a vyhodnotit informace o pracovních nabídkách (návštěvy úřadů práce, příprava v rámci Projektů ESF)

4. Kompetence k enviromentální výchově

budou umět žít v souladu s okolím (respektování všech živých tvorů, příklad)

budou znát, co je to příroda a jak jí neublížovat (pobyty v přírodě, turistika, členství v zájmových organizacích)

budou znát hodnotu života a to nejen lidského (respektování života, návštěvy a podpora útulků pro zvířata)

budou mít úctu ke všemu živému (ochrana přírody, vycházky, výlety, pobyty, poznávání rostlin a živočichů)

budou mít vědomí závislosti lidského života na přírodních zdrojích (naučný film, literatura, besedy)

budou umět aktivně vyhledávat prohršky proti přírodě, ke kterým dochází, budou mít úctu k přírodě v kontextu se světovými problémy (film, literatura, televize, internet, besedy o globálních problémech lidstva)

budou umět třídit odpad (vlastní kladný příklad, školení, besedy, vysvětlování)

5. Komunikativní kompetence

děti umí naslouchat druhým, diskutuje s vhodnou argumentací (jednání s vedením DD, argumentace, prosazení svého názoru, hledání konsenzu)

budou umět základy společenské konverzace a pravidla rozhovoru, souvisle a kultivovaně formulovat své myšlenky, písemně i ústně (prostor na sezeních rodinných skupin, komunitách, setkávání s vedením DD)

budou umět potlačovat zlost a odnaučit prosazování vlastních potřeb na úkor druhých, využívat získaných komunikačních schopností k vytváření vzájemných kladných vztahů (vztahy mezi dětmi na rodinné skupině, meziskupinová rivalita, spolupráce, vzájemná pomoc) umí získávat a předávat informace pozorováním, nasloucháním, čtením a dalšími výrazovými prostředky (podpora čtení knih, novin, časopisů, návštěvy kulturních zařízení, kultivace vyjadřování)

budou umět využívat informačních a komunikačních technologií, mobilní telefon, internet, včetně rozpoznání jejich rizik (besedy, přednášky, příklad, v rámci školy)

6. Kompetence vztahu k majetku

ví, že všechno má svoji cenu, nic není zadarmo

mají úctu k materiálním hodnotám, vysvětlování a uznání ceny věcí, poznání, že za vším je lidská práce, péče o své osobní věci, pomoc při údržbě a opravách na rodinné skupině)

nelpí zbytečně na materiálních hodnotách na úkor vzdělání, poznávání, mezilidských vztahů (osobní příklad, zdůrazňování významu vzdělání pro budoucí práci a celkový život)

umí pečovat o svůj majetek (pomoc při opravách, údržbě, úklid a pořádek ve svých věcech)

nepřivlastňují si majetek druhých (znalost trestních postihů za krádeže, morální nepřijatelnost přivlastňování si cizích věcí)

je si vědom hodnoty výsledků své práce pěstování zdravého sebevědomí)

7. Občanské kompetence

-jsou schopni dodržovat pravidla slušného chování, umí si uvědomit potřebu multikulturního soužití (tolerance, interkulturní výchova)

-chápe funkci zákonů a společenských norem zná svá práva a povinnosti (důkladné seznámení s vnitřním řádem, metodický výklad, příklady, dostupnost těchto dokumentů)

-umí nést odpovědnost za svůj život a spoluzodpovědnost za druhé (celkový harmonický vývoj osobnosti, včetně důležitosti vlastního sebevědomí)

Tematické okruhy a činnosti jednotlivých okruhů vedoucí k získávání kompetencí dle věku

1. Rekreační a vedoucí ke zdravému životnímu stylu

Výchovné cíle

uplatnění kompenzační funkce rekreace (umění odpočívat, aktivní odpočinek)

odstraňování únav z jednostranného zatížení organismu

využívání aktivního odpočinku

zdravá životospráva

Cílové kompetence a hlavní činnosti, k nim vedoucí

Předškolní věk:

Cílové kompetence

-děti umí odpočívat dle své individuální biologické potřeby

-umějí se radovat ze spontánního pohybu a pobytu venku

Hlavní činnosti

Pohybové a spontánní hry v místnosti i v přírodě pod dozorem

Krátké vycházky do přírody

Odpolední spánek

Mladší školní věk

Cílové kompetence

-děti umějí odpočívat, umějí si uvědomit potřebu pohybu

-začínají se uvědoměle účastnit řízených pohybových aktivit

-osvojí si základy pobytu v přírodě

-znají základy zdravého životního stylu, mají povědomí o škodlivosti cigaret, alkoholu a drog

-mají znalosti odpovídající věku o sexuální problematice, znají možná nebezpečí, plynoucí

z kontaktu s cizími osobami

Hlavní činnosti

Pohybové hry v přírodě (řízené i spontánní), nenáročná vycházky do okolí, vícedenní pobyty s nenáročnou turistikou a poznáváním přírody

Sezónní sportovní činnosti (hřiště, trampolína, tělocvična)
Kolektivní tv chvilky, cvičení s hudbou
Besedy o zdravém životním stylu
Poučení o sexuálních záležitostech za pomoci odpovídající literatury

Starší školní věk

Cílové kompetence

- děti mají osvojeny základy aktivního odpočinku, znají význam pohybu pro zdraví, znají následky nedostatku pohybu (civilizační nemoci)
- mají osvojeny základy relaxačních technik
- mají přehled o zdravotních rizicích zneužívání cigaret, alkoholu a drog
- mají přehled o zásadách správného stravování
- znají rizika předčasných a nevhodných sexuálních aktivit, znají rizika, plynoucí z případných kontaktů s cizími dospělými osobami, vědí, jak jim předcházet

Hlavní činnosti

Pohybové hry v přírodě (řízené i spontánní), náročnější turistika, osvojení pravidel pobytu v přírodě, vícedenní pobyty

Sezónní sportovní činnost (hřiště, trampolína, tělocvična, bazén)

Reprezentace v různých sportovních soutěžích

Relaxační techniky (tibetské mísy, dechová cvičení, jóga)

Besedy, přednášky o zneužívání alkoholu, cigaret a drog

Beseda o zdravém stravování

Beseda zaměřená na sexuální záležitosti, antikoncepci apod.

Středoškolský věk

Cílové kompetence

- plné uvědomění si důležitosti pohybu, včetně znalosti základních onemocnění, způsobených nedostatkem pohybu
- plné osvojení a hlavně využívání relaxačních technik individuálně
- znají zásady zdravého životního stylu
- znají plně nebezpečí zneužívání alkoholu, cigaret a drog
- umějí se chovat odpovědně v sexuální oblasti

Hlavní činnosti

Vícedenní pobyty, náročná turistika

Reprezentace v různých sportech i mimo DD

Relaxační techniky, samostatné vyhledávání, osvojování a realizace

Besedy s gynekologem, příp. sexuologem

2. Příprava na vyučování

Výchovné cíle

- doplnění vzdělávací činnosti školy
- rozvoj a upevnění dovedností, vědomostí a návyků získaných ve škole
- pěstování smyslu pro povinnost, soustavnost a odpovědnost
- pomoc slabším

Cílové kompetence a činnosti k nim vedoucí

Mladší školní věk

Cílové kompetence

- dítě pravidelně a odpovědně vypracovává písemné domácí úkoly
- pravidelně se učí do naukových předmětů

- má osvojeny základní techniky učení (verbální a senzomotorické)
- čte knihy, odpovídající úrovni a věku

Hlavní činnosti

Pravidelné vypracování domácích úkolů, ústních a písemných

Pravidelné čtení z pohádkových knih (aktivní i pasivní)

Pravidelná kontrola výsledků- spolupráce se školou, třídní schůzky, konzultace, Dny otevřených dveří, návštěvy učitelů v DD)

Starší školní věk

Cílové kompetence

- dítě pravidelně samostatně (pouze za dozoru a příp. konzultace s vychovatelem), vypracovává domácí úkoly-písemné
- umí se učit samostatně naukovým předmětům
- umí si zorganizovat školní přípravu tak, aby byla efektivní
- umí pracovat s knihou, slovníky a odbornými časopisy,
- umí vyhledávat informace na internetu
- má osvojeny základní techniky učení (senzomotorické, verbální i problémové)

Hlavní činnosti

Pravidelné samostatné vypracovávání domácích úkolů-písemných i ústních

Samostatná práce s knihou, slovníky, internetem

Upevňování znalostí formou kvízů, soutěží a testů

Profesní orientace- návštěva burzy škol, úřadů, jiných škol, dny otevřených dveří

Pravidelná kontrola výsledků(tř. schůzky, konzultace, návštěvy ve výuce)

Středoškolský věk

Cílové kompetence

- umí se připravovat zodpovědně a samostatně, bez pobízení, pouze s vyžádanými konzultacemi vychovatelů
- je schopen pracovat samostatně a pravidelně
- umí vyhledat potřebné informace
- je schopen pracovat v kolektivu, pomáhat slabším
- je schopen pomáhat mladším při přípravě na výuku

Hlavní činnosti

Pravidelná a zodpovědná samostatná kompletní příprava na výuku, teoretickou i praktickou, získávání vědomostí formou samostudia

Exkurse, školení, návštěvy úřadů, firem

Zapojení do Projektů ESF a jiných

Pomoc při přípravě do školy mladším a slabším dětem

3. Zájmové

Výchovné cíle

- kultivace společenského chování
- rozvoj čtenářských, literárních dovedností, kulturního slovního projevu, výtvarných a hudebních dovedností
- zařazování aktivit zaměřených na ekologii a přírodu
- upevňování tělesné zdatnosti, rozvoj sportovních dovedností, aktivního pobytu v přírodě
- prohlubování znalostí ze silničního provozu
- rozvoj zájmu o technické obory, zvyšování technických dovedností, používání jednoduchých nástrojů

Cílové kompetence a činnosti k nim vedoucí

Předškolní věk

Cílové kompetence

-dítě má zájem o okolní svět celkově

-dítě začíná rozvíjet své individuální, specifické zájmy podle pohlaví, schopností a osobnosti

Hlavní činnosti

Individuální řízená hra s hračkami, stavebnicemi

Individuální hra zaměřená na rozvoj smyslového vnímání, intelektu a osobnosti

Zapojování do kolektivních her se staršími dětmi

Výtvarné práce různými technikami, přiměřené k věku

Ruční práce s přírodninami apod. přiměřené k věku

Sledování pohádek, čtení z knížek, povídání

Mladší školní věk

Cílové kompetence

-dítě umí aktivně trávit volný čas dle svých zájmů

-má své zájmy, které dále rozvíjí

-zvládá některé technické a výtvarné a pracovní činnosti

-umí se zabavit volnou hrou dle svého přání

-umí se chovat v nečekaných situacích

-zná zásady dopravní problematiky, první pomoci a hašení požárů

Hlavní činnosti

Osvojování jednodušších výtvarných technik (pastelky, voskovky, tuš, vodové barvy)

Výrobky z papíru, přírodnin, textilu aj, materiálů

Volná hra s hračkami

Skládání stavebnic

Poslech hudby, hra na nástroj, spojení hudby a pohybu

Četba pohádkových knih

Sportovní aktivity dle zájmu

Návštěva dopravního hřiště

Výlety na kole do okolí s osvojováním základů chování cyklisty

Besedy – o první pomoci, PO

Pozorování přírody v okolí i širším okolí

Péče o domácí zvířata

Pomoc při údržbě skalky a trávníku

Vycházky, výlety

Návštěvy kin a divadel, loutkových i hraných představení

Oslavy tradičních svátků

Reprezentace DD na veřejnosti

Starší školní věk

Cílové kompetence

- děti umí aktivně a samostatně a trpělivě rozvíjet své zájmy

-umí aktivně vyhledávat příležitosti k rozvoji svých zájmů

-zvládají složitější technické dovednosti včetně použití drobných nástrojů

-zvládají složitější výtvarné techniky

-umí se zapojit do reprezentace domova na veřejnosti, soutěžích apod.

-umí se orientovat v nečekaných situacích a správně na ně reagovat (požár, úraz, zemětřesení)

Hlavní činnosti

Osvojování složitějších výtvarných technik (decoupage, horký vosk, linoryt, malba na hedvábí)
Složitější práce s různými materiály (výroba svíček, mýdel, práce s FIMEM, pedigem), výroba keramiky
Výrobky z kovu a textilu
Montážní a demontážní práce- drobné opravy hraček, kola
Vycházky, výlety, ZOO, botanická zahrada
Aktivní pomoc-čištění lesa, psí útulek
Návštěvy kin, divadel
Sledování tisku, zpráv, aktivní zájem o dění kolem sebe
Tradice- svátky
Exkurse
Poslech hudby moderní, i lidové i klasické
Četba knih i poezie
Dramatizace, nácvik divadelních hříček
Sportovní činnost dle zájmu a možností
Pomoc při údržbě skalky a trávníku
Péče o domácí zvířata
Besedy o první pomoci, hašení požárů, nečekaných situacích-zemětřesení apod.
Reprezentace na veřejnosti formou vystoupení

Středoškolský věk

Cílové kompetence

- zná přínos svých zájmů pro svou osobu, pokračuje aktivně v rozvoji svých zájmů s ohledem na budoucí samostatný život
- volný čas tráví především aktivně i se zaměřením na získání finančních prostředků (brigády)
- umí vystupovat, jeho společenské chování je kultivované
- zvládá i složité technické úkony- oprava kola, drobné opravy nábytku apod.
- umí se již dobře orientovat v mimořádných situacích a efektivně na ně reagovat

Hlavní činnosti

Pokračování v osvojování i složitějších výtvarných technik a práce s různými materiály
Četba, poslech kvalitní hudby, fotografování
Exkurse, Projekty dle zájmu a nabídek
Sportovní individuální a skupinové aktivity, reprezentace
Brigády
Reprezentace na veřejnosti formou vystoupení, tvorby webových stránek domova, dopisováním do tisku
Montážní a demontážní práce, pomoc při opravách
Taneční kurzy, kurzy společenského chování pro středoškolskou mládež

4.Sebeobslužné a organizační, pomoc jiným

Výchovné cíle

- péče o svou osobu
- udržování pořádku na pokoji a ve společných prostorech
- naučit se základy vaření, pečení, domácích prací
- péče o nemocné, slabší, mladší
- ochrana zdraví, prevence úrazů
- hospodaření s penězi
- aktivně se podílet na chodu rodinné skupiny i celého zařízení

- vyřizování jednoduchých úředních záležitostí
- Cílové kompetence a činnosti k nim vedoucí

Předškolní věk

Cílové kompetence

- dítě se umí samo obléci a obout za pomoci straších
- dítě umí za pomoci starších dodržovat základy hygieny
- dítě umí za pomoci starších uklidit své hračky
- dítě umí dbát své bezpečnosti, umí se bezpečně pohybovat v rodinné skupině, zná nebezpečí plynoucí z nevhodného chování v kuchyni na schodech apod.

Hlavní činnosti

- Samostatné oblékání za dozoru vychovatele či starších dětí
- Samostatná hygiena za pomoci vychovatele
- Samostatný úklid hraček za pomoci vychovatele nebo starších dětí
- Vysvětlování nebezpečí v kuchyni, na schodech, venku s názornými ukázkami

Mladí školní věk

Cílové kompetence

- dítě bezpečně zvládá osobní hygienu samostatně (mytí, sprchování, čištění zubů)
- dítě se umí samostatně obléci, uložit si oblečení
- dítě si umí za pomoci starších uklidit svůj pokoj
- dítě zná veškerá nebezpečí úrazu na pokojích, ve společných prostorách, v kuchyni, i venku, umí se jim vyhnout
- umí základy domácích prací (v kuchyni loupání brambor, krájení zeleniny za pomoci a pod dozorem)
- umí částečně hospodařit s kapesným

Hlavní činnosti

- Samostatné oblékání, péče o oděv, úklid ve skříních
- Samostatné mytí, sprchování
- Výměna ložního prádla za dopomocí
- Pomoc při samostatném vaření, prostření stolu
- Samostatné nákupy z kapesného
- Aktivní účast na nákupu oblečení, školních pomůcek
- Oslava svátků a narozenin
- Besedy o první pomoci, poučení o prevenci úrazů

Starší školní věk

Cílové kompetence

- dítě umí všestranně pečovat o svou osobu (osobní i intimní hygiena, mytí vlasů, stříhání nehtů)
- umí se vhodně oblékat a pečovat o svůj oděv, včetně drobných oprav a přepírání osobního prádla
- umí si samostatně uklidit pokoj, podílet se na úklidu společných prostor, i venkovního prostranství
- zvládá základy práce v kuchyni (jednoduchá jídla, prostírání, mytí nádobí, úklid kuchyně)
- umí samostatně hospodařit s kapesným
- zvládne základy finanční gramotnosti (ví, kolik co stojí, jak uložit a zhodnotit peníze)
- umí se chovat bezpečně, tak, aby nedošlo k úrazu
- umí pečovat o nemocné, slabší a mladší děti
- umí vyřizovat jednoduché úřední záležitosti za dozoru vychovatele

Hlavní činnosti

Samostatná hygiena

Samostatný úklid, výměna ložního prádla

Pomoc při samostatném vaření

Podíl na péči o obuv a oděv

Samostatné a odpovědné nákupy z kapesného

Návštěvy úřadů

Pomoc při péči o nemocné kamarády

Pomoc mladším a slabším při úklidu apod.

Besedy a jiné akce z oboru finanční gramotnosti

Středoškolský věk

Cílové kompetence

-dítě stoprocentně zvládá péči o svou osobu

-samostatně a kvalitně umí uklidit pokoj, společné prostory i venkovní prostranství

-umí si samostatně nakoupit obuv a oděv, správně nákup doložit a vyúčtovat

-umí samostatně uvařit oběd, nakoupit suroviny, doložit a vyúčtovat

- umí hospodařit s penězi, zvládne základy finanční gramotnosti, zná hodnotu peněz, umí s nimi zacházet

- umí se chovat bezpečně za všech okolností

-umí pečovat o své zdraví

-umí se postarat o nemocné, slabší a mladší děti

-umí si samostatně vyřídit své záležitosti na úřadech

Hlavní činnosti

Samostatná hygiena

Samostatný úklid, vaření, nákupy

Péče o oděv a obuv

Návštěvy úřadů, bank, vyřizování osobních záležitostí

Besedy a jiné akce směřující k finanční gramotnosti

Samostatné návštěvy lékařů (po domluvě vychovatele)

Pomoc při péči o nemocné kamarády

5. Reedukační

Výchovné cíle

-konstruktivní zvládnutí konfliktů a agresivity

-překódování stávající hodnotové orientace, není-li v souladu se zažitými morálními hodnotami

-efektivní chování

-formování svých postojů na základě poznání sama sebe, orientace v mezilidských vztazích

-tolerantní postoj k menšinám a odlišnostem jiných lidí

Cílové kompetence a činnosti k nim vedoucí

Předškolní věk

-dítě umí částečně zvládat svou agresivitu, tak aby neohrožovalo sebe a své okolí

Hlavní činnosti

Usměřování při hrách, činnostech, kontrola, vysvětlování

Mladší školní věk

Cílové kompetence

- dítě se umí ovládat
- dítě ví, že konflikty nelze řešit agresí, že slovní ani fyzická agrese není přípustná
- umí říct svůj názor
- umí se chovat částečně efektivně
- umí se chovat v kolektivu dětí
- ví, že každý člověk je jedinečný a má své odlišnosti
- ví, že všichni lidé jsou si rovni bez ohledu na rasu, původ, sexuální orientaci a náboženské vyznání

Hlavní činnosti

Rozvíjení a udržování přátelské atmosféry v rodinných skupinách, potlačování negativních jevů

Plánování činností v rodinné skupině, účast dětí na tomto plánování

Usměrnování případné agrese, vysvětlování, osobní příklady

Vytváření pozitivních vzorců chování

Spolupráce s odbornými lékaři, psychology

Kolektivní hry

Sezení s dětmi, komunitní kruhy

Besedy o nepřipustnosti xenofobie, rasismu

Kolektivní spolupráce při pracovních činnostech i zájmové činnosti

Starší školní věk

Cílové kompetence

- neřeší konflikty agresí, umí ji potlačit nebo omezit na minimum
- umí se chovat efektivně
- umí říct svůj názor a stát si za ním
- umí spolupracovat při řešení úkolů s ostatními dětmi
- umí se samo aktivně učit
- umí se částečně orientovat v mezilidských vztazích
- je tolerantní vůči lidem odlišné barvy pleti, sexuální orientace a náboženského vyznání

Hlavní činnosti

Dlouhodobé a trvalé vytváření atmosféry spolupráce a pohody v rodinných skupinách

Potlačování negativních projevů chování dětí

Vytváření pozitivních vzorců chování

Netolerování agrese fyzické ani slovní

Podpora spolupráce všech dětí

Hry vedoucí k aktivnímu samostatnému učení

Sezení s dětmi, komunitní kruhy

Podpora tolerance vůči odlišnostem-příklady z literatury, filmu, besedy na toto téma

Středoškolský věk

Cílové kompetence

- umí se chovat úplně efektivně
- umí zvládat konfliktní a náročné situace
- umí jasně říct svůj názor, stát si za ním a prosadit ho
- umí prohrávat a z prohry se poučit
- umí se orientovat v mezilidských vztazích
- je tolerantní vůči odlišnostem, odsuzuje rasismus, nesnášenlivost, xenofobii, homofobii
- na konci tohoto období je připraveno k začlenění do společnosti

Hlavní činnosti

Příklady ze života

Příklady z literatury

Osobní příklad

Sledování politického dění u nás i ve světě, pomoc vychovatele při orientaci v něm

Sezení s dětmi, komunitní kruhy

Setkání a konzultace s psychologem

Vytváření přiměřených vzorců chování

Aktivní učení

Úkolem ŠVP je soustředit se na vzdělání ve všech oborech, na dovednosti uplatnitelné v každodenním životě, u méně zdatných dětí na základní návyky a dovednosti stálým opakováním a procvičováním. Základním úkolem je připravit do života po opuštění dětského domova jedince co nejlépe a v rámci jeho možností vzdělaného, připraveného na samostatný život.

Shrnutí:

- 1. intenzivní péči věnovat u svěřených dětí návykům vlastní soběstačnosti, prospěšnosti pro druhé a kladné orientaci k všeobecně prospěšným hodnotám**
- 2. dbát na důraz věcné přípravy dětí pro jejich přechod do samostatného života po odchodu z dětského domova**
- 3. větší úsilí věnovat intenzivnímu posuzování zásluhovosti, zvýhodňovat tyto děti a kladná hodnocení používat v přímé výchovné práci s ostatními dětmi – získávat je a vhodně motivovat**
- 4. v pozitivně ovlivňovaném a sledovaném životě dětí vždy vystupovat důsledně, spravedlivě a jednotně s ostatními výchovnými pracovníky a s neodmyslitelným vkladem osobního příkladu**
- 5. pečlivě se znalostí dětí a jejich potřeb se připravovat na každé zaměstnání, dbát zásad systémové práce (viz program rozvoje osobnosti dítěte - na hodnoceních aktivně a s nimi pracovat)**
- 6. využívat vedle vlastních zkušeností i zkušenosti z rodinného zázemí, podpořit tak neformální přípravu dětí do následného samostatného života**
- 7. děti osobnostně ROZVÍJET, NE omezeně OPEČOVÁVAT**

V Prostějově 2. 1. 2015

Mgr. Vladimír Brablec
ředitel DD a aŠJ Prostějov